

DENET VERGİ DUYURU

Duyuru Tarihi : 30.10.2017
Duyuru No : 2017/122
Yayımlandığı Yer : YAKLAŞIM DERGİSİ -
KASIM 2017 - Sayı : 299

Haluk ERDEM
Yeminli Mali Müşavir

haluk.erdem@bdo.com.tr

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

BEDELSİZ EDİNİLEN HİSSELERİN SATIŞINDA MALİYET SORUNU

Anonim şirketlerin iç kaynaklarını sermayeye eklemeleri sonucu elde edilen bedelsiz hisse senetlerinin satışında bunlara bir maliyet izafe edilip edilmeyeceği konusu öteden beri tartışma konusu olmuştur.

Maliye İdaresi, bu tartışmalara 232 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ve 1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ile son vermiş, sermaye yedeklerinin sermayeye eklenmesinden kaynaklanan hisse senetlerinin servette bir artış yaratmayacağı ve bu yüzden kayıtlara alınmayacağı, ancak kar yedeklerinin sermayeye eklenmesinden kaynaklanan hisse senetlerinin servette artış yaratacağı ve bunların nominal bedeli üzerinden kayıtlara alınması gerektiği yönünde düzenleme yapmıştır.

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2016 yılında 7,6 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 150'den fazla ülkede bulunan 1.401 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 67.000'nin üzerinde kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlarla ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

Ne var ki 1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde yer alan düzenleme, Danıştay 4. Dairesi tarafından iptal edilmiştir.¹ Bu durumda kar yedeklerinin sermayeye eklenmesinden kaynaklanan bedelsiz hisselerin kayda alınıp alınmayacağı ve bunlara nominal bedeli kadar bir maliyet atfedilip atfedilemeyeceği sorunu ortaya çıkmıştır.

Bu yazımızda, iç kaynakların sermayeye eklenmesinden dolayı elde edilen hisse senetlerinin satışından doğan kazançların nasıl belirlenmesi gerektiğine ilişkin görüşlerimiz sunulmuştur.

1. DANIŞTAY'IN İPTAL ETTİĞİ KURUMLAR VERGİSİ TEBLİĞİ DÜZENLEMESİ :

Bedelsiz edinilen hisse senetlerinin ne şekilde değerlendirileceğine yönelik iptal edilen düzenlemeyi de içeren 1 No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nin ilgili bölümü şöyledir:

“5.6.2.4.3. Bedelsiz olarak elde edilen hisse senetlerinin satışından sağlanan kazançların durumu

Sermaye yedekleri kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması neticesinde sermaye artırımını nedeniyle verilecek bedelsiz hisse senetlerinin, bu şirkete iştirak edenler yönünden aktif ve pasiflerinde bir artışa neden olmaması gerekir. Dolayısıyla, bedelsiz hisse senetleri nedeniyle aktifte tutulan hisselerin sadece adedi değişecek, bedelinde değişme olmayacaktır.

(Bu paragraf, Danıştay 4. Dairesi Başkanlığının 14.06.2017 tarih ve Esas No: 2013/2951, Karar No: 2017/5260 sayılı Kararıyla iptal edilmiştir.)Dönem kârından ayrılan yedekler kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması halinde ise bu işlem sonucu ortaklara bedelsiz hisse senedi verilmesi ile fiilen kâr payı dağıtılması arasında fark bulunmamaktadır. Her iki halde de ortaklar, kurum bünyesinde oluşan kârlar üzerinde tasarrufta bulunma imkanına sahip olmaktadır. Dolayısıyla, kâr yedeklerinden karşılanan sermaye artırımları sonucunda ortaklarca bedelsiz iştirak hissesi iktisap edilmesi durumunda, alınan bu iştirak hisseleri nominal bedelle iştirak hesaplarında izlenecek ve iştirak kazançları istisnası nedeniyle kurumlar vergisine tabi tutulmayacaktır.

¹ Danıştay 4. Dairesi bu iptal kararını ilk derece mahkemesi olarak vermiştir. Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulunun temyiz üzerine vereceği karar çok önem taşımaktadır. Daha önce Danıştay 4. Dairesi tarafından verilen yürütmenin durdurulmasına dair karar Vergi Dava Daireleri Kurulu tarafından bozulmuştur. Bu nedendir ki, Danıştay 4. Dairesinin iptal kararının da bozulması olasılığı vardır.

İştirak edenler yönünden bedelsiz olarak elde edilen hisse senetlerinin satışından doğan kazançların %75'i de maddede yer alan şartlar dahilinde kurumlar vergisinden istisna edilecektir."

Yukarıda belirtildiği üzere, düzenlemenin, kar yedeklerinden yapılan sermaye artırımlarından kaynaklanan bedelsiz hisselerle ilişkin kısmı, Danıştay 4. Dairesi Başkanlığının 14.06.2017 tarih ve Esas No: 2013/2951, Karar No: 2017/5260 sayılı Kararıyla iptal edilmiştir.

İş bu Karara konu olayda, bir holding şirket, iştiraki olan gayrimenkul yatırım ortaklığından, kar yedeği kaynaklı hisse senedi elde etmiş, bunu aktifine nominal bedeli ile almış ve karşılığında da iştirak kazancı olarak gelir tablosu hesabına kaydetmiş ancak Kurumlar Vergisi Kanunu'nun iştirak kazançları istisnasına ilişkin 5/a maddesinin son cümlesinde yer alan *"Diğer fon ve yatırım ortaklıklarının katılma payları ve hisse senetlerinden elde edilen kar payları bu istisnadan yararlanamaz"* hükmü gereği istisnadan yararlanamamıştır. Elde edilen bedelsiz hisse senetlerinin, holding şirketin malvarlığında hiçbir artış yaratmamış olduğu gerekçe gösterilerek, iş bu kazanç ihtirazı kayıtlı beyana konu edilmiş, açılan davada bir yandan ödenen verginin iadesi, bir yandan da Tebliğin bu bölümünün iptali istenmiştir.

Yapılan yargılama sürecinin sonunda Danıştay 4. Dairesi, bu bölümün iptaline karar vermiştir. İptal gerekçesinin doğrudan konuya yönelik kısmı aşağıdaki gibidir:

".....Her ne kadar tebliğin davaya konu kısmında, dönem karından ayrılan yedekler kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması halinde ortaklara bedelsiz hisse senedi verilmesi ile fiilen kar payı dağıtılması arasında fark olmadığı değerlendirilmiş ise de; her iki halde de şirketin malvarlığına dışarıdan getirilen bir katkı söz konusu olmadığından; şirket bünyesinden çekilmeyen ve şirketin öz kaynakları arasında bulunan karın sermayeye eklenmesi ile sermaye artırımının yine öz kaynaklardan olan sermaye yedekleri kullanılarak yapılması ya da sermaye artırımına hiç gidilmemesi arasında iştirak edenlerin malvarlığına etkileri yönünden bir farklılık bulunmamaktadır.

"..... Bu durumda, davacının iştiraki bulunan kurumun karını sermayeye ekleyerek gerçekleştirdiği sermaye artırımını sonucu elde ettiği bedelsiz hisse senetleri nedeniyle iştirak kazancı elde ettiğinden söz edilemeyeceğinden, 1 seri no'lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nin aksi yönde düzenlemeler içeren davaya konu kısmında ve davacının ihtirazı kaydı dikkate alınmaksızın yapılan tahakkukta hukuka uyarlık görülmemiştir.

.....Açıklanan nedenlerle, davanın kabulüne, Kurumlar Vergisi Kanun Genel Tebliği'nin 5.6.2.4.3. numaralı kısmında yer alan "Dönem kârından ayrılan yedekler kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması halinde ise bu işlem sonucu ortaklara bedelsiz hisse senedi verilmesi ile fiilen kâr payı dağıtılması arasında fark bulunmamaktadır. Her iki halde de ortaklar, kurum bünyesinde oluşan kârlar üzerinde tasarrufta bulunma imkanına sahip

olmaktadır. Dolayısıyla, kâr yedeklerinden karşılanan sermaye artırımları sonucunda ortaklarca bedelsiz iştirak hissesi iktisap edilmesi durumunda, alınan bu iştirak hisseleri nominal bedelle iştirak hesaplarında izlenecek ve iştirak kazançları istisnası nedeniyle kurumlar vergisine tabi tutulmayacaktır.” şeklindeki düzenleme ile ihtirazi kayıtla verilen kurumlar vergisi beyannamesi üzerinden yapılan tahakkukun söz konusu tutara ilişkin kısmının iptaline.....”

Görüldüğü üzere, Danıştay 4. Dairesinin iptal gerekçesi, tıpkı sermaye yedeklerinden olduğu gibi kar yedeklerinden yapılan sermaye artırımlarından elde edilen bedelsiz hisse senetlerinin ortağın malvarlığında hiçbir artış yaratmadığıdır. Sonuçta bu kararın gerekçesine göre, kar payı ortağa intikal etmemiş olduğundan, kar payı ortağa intikal etmiş ve o ortağa ödenmeden sermaye artırımını yapılmışçasına ortağın elde ettiği bedelsiz hisselerle maliyet atfedilmemesi gerekir.

İdare bu Karara karşı Vergi Dava Daireleri Kurulu’na temyiz başvurusunda bulunmuş olup bu Kurul konu hakkındaki kararını henüz vermemiştir.

2. DANIŞTAY’IN İPTAL KARARININ, BEDELSİZ HİSSE SENETLERİNİN SATIŞINDAN DOĞAN KAZANCA ETKİSİ :

Bu iptal kararı, yatırım ortaklıklarından kar payı elde eden kurumlar vergisi mükelleflerinin vergiye tabi iştirak kazancı elde etmiş olmaları durumunu ortadan kaldırdığından bunların lehine sonuç vermiştir. Temettü geliri sayılmadığından gelir vergisi mükelleflerinin vergiye tabi kazanç elde etmemiş olmaları açısından da lehedir. Kurumlar vergisi mükelleflerinde ise temettünün elde edilmiş olması halinde iştirak kazancı istisnasına tabi olmaları nedeniyle vergiye tabi kazançta herhangi bir olumlu veya olumsuz etkisi bulunmamaktadır.

Ancak gerek gelir gerek se kurumlar vergisi mükelleflerinde, bedelsiz hisselerin satışından elde edilen karın hesabında, bu bedelsiz hisselerle maliyet atfedilip edilemeyeceği konusu gündeme gelmiş bulunmaktadır.

Şöyle ki bu iptal kararı ile bu konuda tebliğ bazında yapılmış olan bir düzenleme ortadan kalkmış olmaktadır. Ancak bu konudaki 232 no.lu Gelir Vergisi düzenlemesi mevcudiyetini korumaktadır. Konuyla ilgili kanun bazındaki ilgili düzenlemeler ise, Gelir Vergisi Kanunu’nun kar dağıtımında stopaja ilişkin 94/6-ii maddesinin (a) ve (b) bentlerinde ve Kurumlar Vergisi Kanunu’nun dar mükelleflere kar dağıtımında stopaja ilişkin 30. Maddesinin 3. Fıkrasında yer alan karın sermayeye eklenmesinin kar dağıtımı sayılmayacağına yönelik düzenlemelerdir.

Gerek Tebliğin ilgili kısmını iptal eden Danıştay Kararının gerekçesinden gerek se GVK’nun 94 ve KVK’nun 30/3. Maddesinden çıkabilecek sonuç, sermaye yedeklerinin sermayeye ilavesinde olduğu gibi kar yedeklerinin sermayeye ilavesinde de bedelsiz hisselerle herhangi bir maliyet atfedilemeyeceğidir. Bunun yanı sıra Vergi Usul Kanunu’nun hisse senetlerinin değerlemesiyle ilgili 279.

Maddesinde belirtilen alış bedeli esası göz önüne alındığında, bedelsiz hisseyi elde eden kurumlar vergisi mükelleflerine (ve bu hisse senetlerini bilançolarına dâhil eden gerçek kişi tacirlere) herhangi bir maliyeti olmayan bu hisselerin kayda alınmayıp maliyet de atfedilemeyeceği sonucu çıkmaktadır.

Ancak, halen yürürlükte bulunan 232 no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde, hisse senedi alım-satımı suretiyle elde edilen değer artışı kazançlarına ilişkin olmak üzere aşağıdaki açıklamalar yer almaktadır:

“Kar yedekleri kullanılmak suretiyle sermaye artırımında bulunulması halinde, bu işlem dolayısıyla sahip olunan hisse senetlerinin maliyet bedeli, daha önce sahip olunan hisse senetlerinin maliyet bedeli ile yeni alınan hisse senetlerinin itibari değerleri toplamının sermaye artırımını sonrasında sahip olunan toplam hisse senedi sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanacaktır.

Örnek: Bay (A) 3.2.1999 tarihinde nominal bedeli 1.000 TL olan (B) A.Ş. hisse senetlerinden 15.000.000 TL bedel ödemek suretiyle 1.000 adet almıştır. (B) A.Ş. 19.2.1999 tarihinde tamamı kar yedeklerinden karşılanmak üzere % 50 oranında sermaye artırımına gitmiştir. Bay (A)'ya bu işlem dolayısıyla 500 adet hisse senedi verilmiştir.

Sermaye artırımından sonra Bay (A)'nın sahip olduğu her bir hisse senedinin maliyet bedeli, 1.000 adet hisse senedi alımında ödenen 15.000.000 TL ile sermaye artırımını dolayısıyla alınan hisse senetlerinin itibari değerinin $[(500 \times 1000) = 500.000 \text{ TL.}]$ toplamının toplam hisse senedi sayısına $[(1.000 + 500) = 1.500]$ bölünmesi suretiyle $[(15.000.000 + 500.000) / 1.500 = 10.333 \text{ TL}]$ olarak belirlenecektir.”

Bu Tebliğ, 1999-2002 tarihleri arasında gerçek kişilerin hisse senedi alım satımından elde ettiği değer artış kazançlarının vergilendirilmesine yönelik bir düzenleme olsa da, bu tarihten sonra vergi kanunlarında hisse senedi alım satımlarında bedelsiz hisse senetlerine maliyet atfedilmemesini gerektiren bir düzenleme yapılmadığına göre Maliye Bakanlığı'nın bu konudaki anlayışının devam ettiği söylenebilir. Nitekim gerçek kişilerin hisse senedi alım satım kazançlarının tespitinde kar yedeği kaynaklı bedelsiz hisselerle maliyet atfedilmesine dair uygulama halen devam etmektedir. Sonuç itibarıyla bu Tebliğ düzenlemesinden çıkan sonuç, kar yedeği kaynaklı bedelsiz hisse senetlerine nominal bedel kadar bir maliyet atfedilebileceğidir.

Bu durum muvacehesinde, çelişkili bir durum doğmuştur. Halen geçerli bir Gelir Vergisi Genel Tebliği ile Danıştay'ca iptal edilen Kurumlar Vergisi Genel Tebliğine ilişkin iptal gerekçesi ve stopaja ilişkin GVK'nun 94/6 ve KVK'nun 30/3. maddeleri ve hisse senetlerinin değerlemesine ilişkin Vergi Usul Kanununun 279. Maddesi birbiriyle çelişmektedir.

Kanaatimizce, kurumlar vergisi mükelleflerinin de gelir vergisi mükelleflerinin de, kaynağına bakılmaksızın sattıkları hisse senetlerinden doğan kazancın belirlenmesinde, iş bu senetlere nominal bedel kadar bir maliyet atfedilmesi

imkânının ortadan kalktığından söz edilemez. Zira ortada doğruluğu ve mantığı tartışılacak olsa bile geçerli ve yürürlükte olan bir Gelir Vergisi Genel Tebliği vardır. Bu Tebliğ, hisse senedi alım satımındaki değer artışı kazancının tespiti ve vergilenmesiyle de sınırlı tutulmamalıdır. Zira bedelsiz hisseyi elde edenin gelir veya kurumlar vergisi mükellefi olması, ortaya çıkacak vergisel sonucu etkilememelidir.

Literatürde, ister sermaye yedeği olsun ister se kar yedeği olsun, bunların nominal bedelle kayda alınması gerektiğini savunanlar da vardır, hiç birinin kayda alınmaması gerektiğini savunanlar da vardır. Bizim şahsi görüşümüz, Danıştay 4. Dairesi'nin iptal kararının gerekçesiyle aynıdır. İç kaynağın türü ne olursa olsun bunun sermayeye ilavesiyle ne sermaye artıranın ne de ortağın servetinde bir artış olmayacağı gibi, ortağın bu bedelsiz hisseler için kaynak aktarmasından ve maliyete katlanmasından da söz edilemez. Dolayısıyla, 232 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'ndeki düzenleme aslında tüm mantık ve kanun sistematliğini bozan görüş olarak ortaya çıkmaktadır. Ne var ki bu düzenleme orta yerdeyken, aksini iddia etmek de mükellef haklarının ihlali anlamına gelir.

Ancak vergi inceleme elemanlarının, Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin sadece gerçek kişilerin değer artışı kazançlarının tespitine yönelik olduğunu, gerek Danıştay'ın mezkûr iptal gerekçesinin gerek se konuyla ilgili kanun düzenlemelerinin, bedelsiz hisselerin maliyetinin olmayacağı yönünde olduğunu iddia etmeleri muhtemeldir. Olası bu iddiaların gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri arasında aynı tür işlemde farklı sonuçlar yaratabilecek olması nedeniyle sorunlar yaratacağı ortadadır.

Bu nedenle Maliye İdaresi'nin bu çelişkiyi ortadan kaldırarak, Danıştay'ın iptal gerekçesine de aykırı olmayan yeni düzenlemeler yapması gerekir. İptale ilişkin davadaki konu dikkate alındığında, yapılacak bu düzenleme olsa olsa mezkûr 232 no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin ilgili bölümünün de değiştirilerek, ister sermaye yedeği kaynaklı isterse kar yedeği kaynaklı olsun, bedelsiz hisseler maliyet atfedilemeyeceği yönünde bir düzenleme olabilecektir. Aksi halde, yatırım ortaklıklarından elde edilen kar yedeği kaynaklı bedelsiz hisseler değer atfedilemez ama yatırım ortaklığı olmayan şirketlerden elde edilen kar yedeği kaynaklı bedelsiz hisseler değer atfedilebilir gibi açıklanması zor bir durum ortaya çıkar.

Bu çelişkili durum devam ettiği müddetçe tavsiyemiz, özellikle ortakları kurum olan ve kar dağıtımı stopaja tabi olmayan kurumlarda karın sermayeye eklenmesi yerine nakden dağıtılması ve sonra bu kar payı ile sağlanan nakdin iştirake sermaye olarak konulmasıdır. Bu durumda iştirake konulan nakit sermaye tutarı herhangi bir tartışmaya mahal bırakmadan maliyet olarak dikkate alınacaktır.

3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRMELERİMİZ :

Danıştay'ın, 1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nin kar yedeği kaynaklı bedelsiz hisse senetlerinin itibari değeri ile kayda alınabileceği ve kar yazılarak iştirak kazancı istisnası uygulanacağına ilişkin bölümünü iptal etmesiyle, kar yedeği kaynaklı hisse senetlerine maliyet atfedilip bunun bu hisselerin satışında dikkate alınıp alınmayacağı konusunda tartışmalı bir durum ortaya çıkmıştır.

Her ne kadar konuyla ilişkili kanun düzenlemeleri olan karın sermayeye ilavesini kar dağıtımı saymayan GVK'nun 94/6 ve KVK'nun 30/3 ile hisse senetlerinin alış bedeliyle değerlendirilmesini öngören VUK'nun 279. Maddesiyle çelişse de, 232 no.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği yürürlükte kaldığı sürece kar yedeği kaynaklı hisse senetlerinin satışında bunlara nominal bedel kadar bir maliyet atfedilebileceğine yönelik düzenlemenin, kurumlar açısından da geçerli sayılması gerekir.

Maliye Bakanlığı'nın bu çelişkileri yatırım ortaklıklarının özel durumunu da dikkate alarak ortadan kaldıran düzenlemeleri bir an önce yapmasında yarar vardır.